

Za telesno vzgojo čeških otrok je kar najboljše skrbjeno. Nikjer drugod ni takó, kakor na Češkem, razvito telovadstvo, katero goji češko Sokolstvo. Praški učitelji n. pr. so malone vsi člani praškega Sokola, umevno je torej, da najpazneje skrbé za telesno vzgojo svojih otrok. V razstavi sem videl mnogo telovadnega orodja, ki se uporablja pri telovadbi v ljudski šoli in katero je tudi pri nas večinoma znano; poleg tega sem videl mnogo fotografij, ki kažejo proste, redne in vaje na orodji ter razne igre, katere izvajajo dečki in deklice. Te slike so bile doposlane od vseh strani. Razvidno je iz povedanega, da z največjo paznostjo skrbi češka šola, da si ohrani otrok zdravega duha v zdravem telesu.

Ko ostavi šolo in v počitkih uživa prosti svoj čas, ne zapravlja ga češki otrok s pohajkovanjem in z brezdeljem, nego ima mnogo pripomočkov, da ne trati prostega časa. V šoli se je učil pametnih in zdravih iger, ne manjka mu pripravnih igrač; ob katerih poje narodno in umetno pesem, a vsekakor morebiti po stokrat na dan svojo himno: Kde domov mŭj! — Svoja gledališča ima, ki so takšna kot naša, samo sto in večkrat manjša. Popirnete igralce in igralke premika z vrstico — sam govori in deluje prav dramatiški to, kar je čital, kar je čul o slavnih domačih junakih. A tudi mladinska knjiga mu ponuja obilo spisov v dramatiški obliki. Poleg teh ima obilico pesmij, povestij, životopisov, opisov — kratko: češka mladina ima bogato zalogo izvirnih knjig.

Učni predmeti ljudske in meščanske šole so isti, kakor pri nas. Za nazorni nauk ima češko učiteljsvo mnogo pripomočkov, saj so malone vsi taki pripomočki pri nas iz tvornic čeških založnikov. Videl sem tamkaj skrbno opravljeno kuhinjo, lepo izdelane božične jaslice, popolnoma urejeno sobo-spalnico, otroški vrtec, kakó stoji vrtnarica v sredi in okrog nje se vrté otroci v širokem krogu. Lepo je tudi sestavljena otroška bolnica: jedni bolnički leže v posteljah, drugi sede po tleh in se igrajo, tretji slone v naročjih svojih čuvajk. Po vrsti drug za drugim so zastopani razni stanovi: poleg vojaka stoji dimnikar, tkalec, kovač, mesar, mizar, gospod, berač itd. Razstavljena je bila tudi popolna šolska soba z vso opravo, z učenkami in z učiteljico pred šolsko tablo. Ob steni se je vila cela železnica, pod njo je bilo veliko mesto: cerkve, hiše, med njimi ulice, reka, čez njo most, jezero, v njem čolni in ladje. Po popirnatih ulicah popirnatega mesta pa so se izprehajali popirnatí meščanje. V kotu je stal skrbno izdelan model šolskega poslopja s šolskim vrtom okolo dvorišča, s telovadnico in z odprtim igriščem. Šola je imela napis: Vzorna školá — budoucnost' naroda. — Oživljene je videl pred seboj obiskovalec razne pravljice in pripovedke. Zapomnil sem si Rdečo Kapico ter Janka in Nežico. Prva nam kaže ravno oni prizor, ko jo sreča volk v temnem gozdu,

ko je na potu k svoji babici. Janko in Nežica pa stojita pred vabljivo hišo, ki jo krijejo sladke preste in druge slaščice, izza vrat pa kuka grdi obraz grde čarovnice. Rekel bi: tu se najde vse, kar učiteljevo srce poželi. Če še pripomnim, da je največ teh predmetov izdelalo učiteljstvo samo, pritr dil bo mi vsak, da reš stori češki učitelj več, kakor mu predpisuje in ukazuje zakon.

Takisto so bili razstavljeni izdelki šolskih otrok iz vseh predmetov od najgrših do najlepših. Videl sem počeckane pisanke, računske zvezke in risanke prav na javnem mestu razgrnjene! Srce se mi je nekako zadovoljno zasmijalo, ko sem se prepričal, da nimamo samo po naših šolah takih mojstrov-skaz. Nekoliko egoistiško čustvo, a vender na pravem mestu. Začuden sem pa tudi obstal ob skrbno, čisto in krasno pisanih nalogah in risanih zvezkih, o katerih bi prej mislil, da jih je izgotovil večč mojster, nego preprosti učenec ljudske in meščanske šole. Sosebno risanje se odlikuje. Učitelj Josef Nedvidek je imel kar svoj oddelek za risanje brez stigem, kakor je on poučuje od najnižje do najvišje stopinje. Temu se vredno pridružuje lepopisje, katerega vrla gojiteljica je učiteljica Julija Pohlova, odlikovana z zlatim zaslužnim križem. Od najpreprostejših pisnih vaj do krasno z barvami in po motivih narodne ornamentike izvedenega napisa „Zlata matka Praha“ — vse je lepo, čisto, fino, da sem moral kar v duhu častitati vrlim učiteljem in učiteljicam, ki se morejo ponašati s tolikimi učnimi vspehi. Tudi v drugih predmetih, sosebno v učnem jeziku, ima češka šola jednake zaključke. Jeden primer! Mengiški nadučitelj, g. L. Letnar je na razstavi prepisal nalogo, katero mi je blagovoljno za to poročilo prepustil. Spisna naloga je, in spisala jo je učenka I. razreda meščanske šole dne 9. grudna (letnice ne vem). Čujmo to krasno delo vzorne češke deklice!

Zakaj ljubim češki rod?

Ljubim češki rod, ker je kri, pretakajoča se po mojem telesu, češka. Roditelji moji so mi čestokrat dokazovali, da sem Čehinja. Moji sorodniki, dobre prijateljice in družnice so češkega rodu. Zemlja češka krije kosti teh, na katere spomin nam je svet. Rod, jezik in knjige, katere povzdigajo mojega duha — vse to je češko. Mogočni narod, kateremu sem član, krasna priroda, katera me obdaje in vse, kar vidim, kar ljubim, kar uklepa mojo pozornost, kjer se radujem — to je češko. Ljubim češki svet, ker je moja domovina!

Jenovefa Lidicka.

O, takega učenca bi človek kar objel in se od njega učil ljubiti svojo domovino!

(Konec prih.)